

Богославець Л. П.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та методики
професійного навчання Київського національного
університету технологій та дизайну

АКМЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ МОДУЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТУ

У статті аналізується взаємодія основних складових акмеологічного середовища університету, його роль в процесі формування та подальшого зростання професійного рівня педагога. З'ясовується призначення рейтингової системи та зворотніх зв'язків для вдосконалення професійної майстерності науково-педагогічних працівників університету.

Ключові слова: акмеологічне середовище; модульне середовище; освітній процес; рейтингова система.

Постановка проблеми та її актуальність. Однією із найголовніших складових загальнолюдських цінностей є освіта. На сучасному етапі в Україні активно відбувається процес інтеграції національної системи вищої освіти в європейський і світовий освітній простір, здійснюється модернізація освітньої діяльності в контексті європейських вимог. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» метою діяльності вищих навчальних закладів є підготовка «конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях»[4]. Тому в Київському національному університеті технологій та дизайну (КНУТД) було розроблено Положення про організацію освітнього процесу в університеті. Основним змістом освітньої діяльності вищого навчального закладу в сучасних умовах є формування інноваційного освітнього середовища, впровадження новітніх технологій в освітній процес, підвищення якості професійної освіти, забезпечення її мобільності, привабливості, конкурентоспроможності на ринку праці з метою забезпечення якісної підготовки фахівців, їх конкурентоспроможності на національному і міжнародному ринках праці, здатності до ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні європейських і світових стандартів. Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості[1, 2]. Мета освітнього процесу полягає в реалізації особистісного потенціалу людини, розвитку її творчих здібностей, формуванні активної соціальної позиції особистості, в задоволенні потреб особи і суспільства та підготовці компетентних, конкурентоспроможних фахівців європейського рівня.

Основними завданнями освітнього процесу є:

- провадження на високому рівні діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями;
- провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації та використання отриманих результатів в освітньому процесі;
- участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави шляхом формування людського капіталу.

Метою статті є показати ефективність акмеологічного середовища університету при взаємодії його основних складових з урахуванням визначених зворотніх зв'язків для постійного зростання професійного рівня науково-педагогічних працівників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконалення професійної освіти в сучасних умовах потребує звернення до міждисциплінарної галузі знань у системі наук про людину – акмеології, яка досліджує процес досягнення людиною вершин її творчості, професіоналізму і є своєрідною теорією найвищих досягнень людини й цивілізації.

Термін «акмеологія» ввів у науковий обіг у 1928 р відомий психолог М. Рибников, теоретичні засади цієї наукової дисципліни обґрунтували Б.Ананьєв, О.Бодальов, А.Деркач, Н.Кузьміна, С.Рубінштейн. У дослідженнях О. Анісімова, В. Зазикіна, А. Деркача, Г. Михайлова, Г. Семенова встановлено, що акмеологія вирішує кілька груп завдань: наукове висвітлення феноменології акме,

розробка теоретико-методологічних засад акмеології; вивчення загальних і часткових закономірностей досягнення акме; виявлення умов і чинників, що сприяють або перешкоджають руху до акме й досягненню вершин у розвитку; розробка власне акмеологічних методів дослідження й розвитку особистості; розробка акмеологічних моделей професіоналізму й професіонала для різних класів професійної діяльності; створення власне акмеологічних технологій прогресивного розвитку особистості й професіоналізму; проведення конкретних прикладних акмеологічних досліджень Наукові роботи акмеологічного напряму виконували українські вчені Л.Орбан-Лембрик, С.Пальчевський.

Викладення основного матеріалу дослідження. Акмеології на сучасному етапі розвитку властиві такі характеристики: фундаментальність, інтеграційний характер і гуманістична спрямованість. Фундаментальність теоретичної акмеології виявляється в тому, що вона підійшла до проблеми визначення акмеологічних законів і закономірностей, її інтеграційний характер визначається широкими міждисциплінарними зв'язками, що акумулюють результати комплексних досліджень у вирішенні центральної проблеми – прогресивного розвитку зрілої особистості, яка прагне досягти вершин у цьому розвитку, гуманістична спрямованість виражається в націленості акмеологічних досліджень на благо конкретної особистості, на гармонізацію її розвитку й відносин. Акмеологічний підхід як базисна методологічна програма характеризується прогностичністю, оскільки орієнтує дослідника на прогноз якісного результату в підготовці інженерів-педагогів, на аналіз продуктивності сучасного досвіду підготовки педагога й виділення перспективних ідей, чинників, під впливом яких він складається, на вивчення акмевершин у професійній діяльності, на проєктування продуктивних моделей цієї діяльності[1,6].

Акмеологічні технології є засобом практичного й творчого досягнення поставлених цілей на рівні «мистецтва», «майстерності», їх використання створює умови для всебічного прояву й відтворення сутнісних сил педагога як суб'єкта професійної діяльності. Важливою умовою акмеологізації педагогічного процесу є створення особливого «акмеологічного середовища» – середовища комфортного викладання й навчання, що стимулює прагнення до самореалізації, до творчості, до успіху й рефлексії.

Акмеологічне середовище університету (АСУ) це комплексна система науково-інформаційних та адміністративно-організаційних ресурсів, які за певних педагогічних умов спрямовані на постійне підвищення професійного рівня НПП.

Основними складовими АСУ є модульне середовище освітнього процесу (МСОП) та рейтингова система (РС) НПП.

З метою планування, обліку та об'єктивної оцінки діяльності науково-педагогічних працівників університету і посилення їх мотивації наказом ректора затверджено норми часу для планування та обліку навчальної, наукової, методичної та організаційної роботи НПП, що передбачає раціональне планування, коректне заповнення індивідуального плану та електронної анкети рейтингового оцінювання.

Головним результатом комп'ютеризації навчального процесу та управлінської діяльності університету є розробка й впровадження інформаційної системи (ІС) «Модульне середовище». Вона є системою корпоративного типу, відображає структуру університету і функціонує на основі інтернет-технологій і баз даних.

Основною метою впровадження інформаційної системи є підвищення якості освітніх послуг в університеті на базі створення електронного освітньо-інформаційного середовища та удосконалення системи управління вищим закладом освіти. При цьому вирішувались такі завдання:

- розширення доступу студентів усіх форм навчання до навчальної інформації;
- розробка єдиної інформаційної бази підтримки навчальної, навчально-методичної й адміністративної діяльності університету;
- впровадження нових форм і методів управління навчальним процесом в університеті на основі сучасних інформаційних технологій;
- скорочення часу, необхідного для проходження інформації, що потрібна для ухвалення управлінських рішень;
- підвищення ефективності роботи викладачів та співробітників завдяки оперативному доступу до інформаційної бази університету;
- введення єдиних стандартів роботи з електронними документами, які враховують чинну нормативну базу і забезпечують захист, керованість і доступність документів;
- створення системи стратегічного і оперативного планування, системи прогнозування розвитку університету.

Інформаційна система університету створювалась для комплексного вирішення автоматизації процесів організації і контролю навчального процесу та управління ним і носить інтеграційний характер.

Основна діяльність НПП університету спрямована на досягнення мети професійної освіти і складається з навчальної, методичної, наукової, виховної та педагогічно-адміністративної роботи. На основі цієї концепції створено модель акмеологічного середовища університету, яка відповідає вимогам сучасності та адаптована до конкретних умов використання в КНУТД (рис 1).

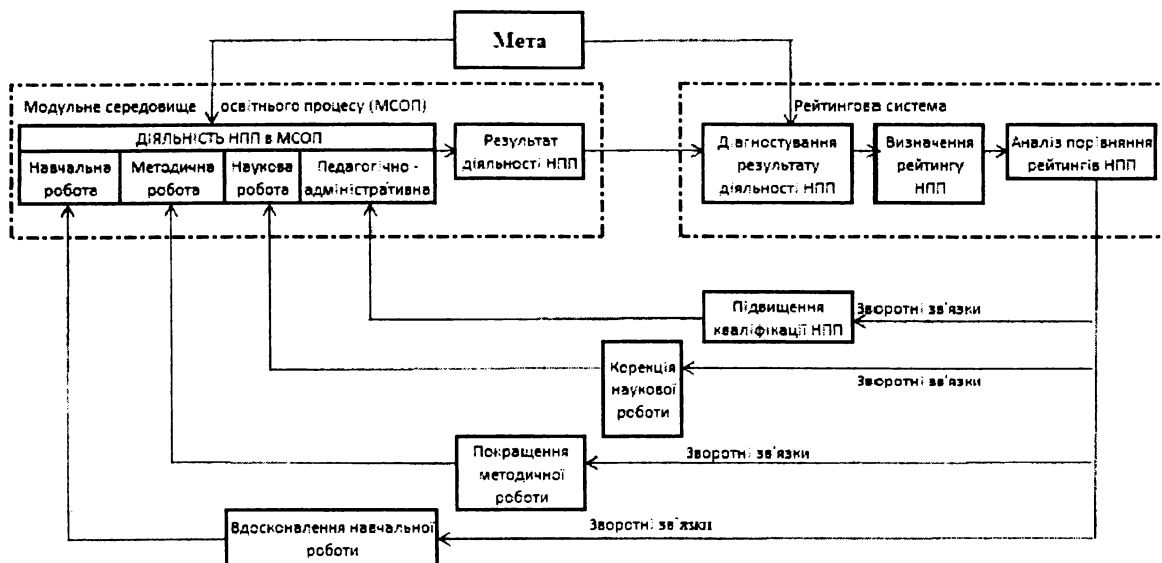

Рис.1 Акмеологічне середовище університету

Результат діяльності НПП оцінюється рейтинговою системою за певними критеріями і в такий спосіб визначається рейтинг НПП. Аналіз рейтингу обумовлює зворотні зв'язки щодо корекції відповідного виду діяльності НПП.

Акмеологічні технології передбачають використання засобів і методів навчання, які активізують навчальну й науково-дослідну діяльність студентів.

Концептуальне значення при впровадженні акмеологічного підходу має звернення до гуманістичних ідей, що передбачають розгляд людини як найвищої цінності, опору на її духовний світ, здібності до творчості й самовдосконалення[5].

Висновки. Практичне застосування акмеологічного підходу у вищій професійній освіті передбачає опору на ідеї педагогічної акмеології, яку ми розглядаємо як наукову дисципліну про саморозвиток суб'єктів педагогічного процесу – педагогів і тих, хто вчиться – студентів – засобами освітньої діяльності. Педагогічна акмеологія визначає об'єктивні, об'єктивно-суб'єктивні й суб'єктивні чинники (основні причини, рушійні сили, головні детермінанти професіоналізму), які забезпечують упровадження акмеологічного підходу у вищу професійну освіту; прагнення до самореалізації, високі особистісні й професійні стандарти, високий рівень професійного сприйняття й мислення, престиж професіоналізму та інші. Значущими акмеологічними умовами є задатки, загальні й спеціальні здібності суб'єкта праці, стан суспільства, умови сімейного виховання й освіти, доступ до культурних цінностей тощо Вони складають зміст так званого передстартового періоду розвитку професіоналізму[3].

Таким чином, акмеологічний аспект модульного середовища освітнього процесу КНУТД разом з розробленою рейтинговою системою та відповідними зворотніми зв'язками є запорукою подальшого непинного зростання професійної майстерності науково-педагогічних працівників університету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богославець Л. П. Використання електронного підручника в модульному середовищі університету / Л.П. Богославець / Вісник НАУ. Серія : Педагогіка. Психологія : зб. наук. пр. – «НАУ-друк», 2014. – Вип. 5 (1). – С. 24–27.

2. Внукова О. М. Використання модульного середовища освітнього процесу для підготовки педагогів професійного навчання / О. М. Внукова // Сучасні інформаційні технології та інноваційні

методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2016. – Вип. 44. – С. 207–211.

3. Довідник користувача європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) / за ред. І. О. Вакарчука. Упорядники: Фініков Т.В., Болубаш Я.Я., Бабин І.І., Усатенко Г.О. — К.: Агентство «Україна», 2009. — 160 с.

4. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.

5. Колодяжна А. В. Самопрезентація як створення зовнішнього іміджу / А. В. Колодяжна // Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти: зб. наук. пр. / за заг. ред. Журби М.А. – Рубіжне: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2015. – 247 с. – С. 89-91.

6. Національний освітній глосарій: вища освіта/ авт.-уклад.: І.І. Бабин, Я.Я. Болубаш, А.А. Гармаш ін.; за ред. Д.В. Табачника і В.Г. Кременя. – К.: Плеяда, 2011. – 100с.

Богославец Л. П.

АКМЕОЛОГИЧЕСКИЙ АСПЕКТ МОДУЛЬНОЙ СРЕДЫ УНИВЕРСИТЕТА

Резюме. В статье анализируется взаимодействие основных составляющих акмеологической среды университета, ее роль в процессе формирования и дальнейшего роста профессионального уровня педагога. Выясняется назначение рейтинговой системы и обратных связей для совершенствования профессионального мастерства научно-педагогических работников университета.

Ключевые слова: акмеологическая среда, модульная среда, образовательный процесс, рейтинговая система.

Bogoslavets L.

ACMEOLOGICAL ASPECT OF MODULE ENVIRONMENT OF UNIVERSITY

Summary. The article analyzes the interaction of the main components of the akmeological environment of the university, its role in the process of formation and further growth of the professional level of the teacher. The purpose of the rating system and feedbacks for improving the professional skills of the scientific and pedagogical staff of the university is being clarified.

Keywords: acmeological environment, modul arenvironment, educational process, ratingsystem.

УДК 159.9:378.14–057.875(045)

Бондар Л. В.,

кандидат психологічних наук,
доцент, доцент кафедри педагогіки та психології професійної освіти
Національного авіаційного університету, м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ

У статті представлена характеристика мотивів навчальної діяльності студентів третього курсу напряму підготовки «Практична психологія». Результатом освітнього процесу є особистість, виховання та розвиток особистості полягає у розвитку, перш за все, її потреб та мотивів. Мотиви навчальної діяльності впливають на якість професійної підготовки, на формування особистості професіонала.

Ключові слова: мотиви; мотивація особистості; навчальна діяльність; навчально-професійна діяльність; особистість; потреби особистості

Постановка проблеми та її актуальність. Сучасне суспільство висуває високі вимоги до майбутнього спеціаліста: уміння нестандартно мислити, знаходити оптимальні рішення, аналізувати, проводити рефлексію власних дій, співвідносити їх з метою діяльності, мати глибокі, стійкі знання та